

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1985
FORFATTER:	Aksel Nellemann, Knud Moseholm
TITEL:	Kan du blive præst, kan jeg blive bisp!
KORT RESUME:	Om Mads Humblet, Sognepræst i Seest og Rektor Ancher Anchersen, Kolding lærde skole og senere bisp over Ribe stift.

Kan du blive præst, kan jeg blive bisp!

Af Aksel Nellemann og Knud Moseholm

Den 12. april 1658 fødtes *Mads Humblet* i Sønder Stenderup præstegaard. Hans far *Christen Humblet* var blevet sognepræst i Sønder Stenderup sogn to år tidligere og fortsatte som sådan indtil sin død i 1707.

I en ung alder blev Mads Humblet sat i Kolding lærde Skole. Dermed begyndte han den livsbane, som var normal for datidens præstesønner. Gennem lange tider fulgte præstesønner så vidt muligt i fædrenes spor og blev præster, ligesom præstedøtre i vid udstrækning fulgte i mødrenes spor og blev præstehustruer.

Studierne i Kolding lærde Skole voldte den unge Mads Humblet mange kvaler. Han havde svært ved at honorere de krav, der stilledes. Skolens rektor *Ancher Anchersen* rådede ham derfor til at opgive forsøget på at blive præst og i stedet finde en verdslig beskæftigelse. Da Mads Humblet til trods herfor ønskede at fortsætte på skolen, udbrød rektor *Ancher Anchersen* – formodentlig lidt irriteret – *når du bliver præst, bliver jeg bisp!*

Trods al rektoral pessimisme lykkedes det Mads Humblet at gennemføre sine studier. I 1679 blev han student og nogen tid senere teolog. Derefter var han hører ved Kolding lærde Skole i ti år (1683–1692) og siden sognepræst i Seest i 44 år. I 1716 blev han magister.

Rektor *Ancher Anchersen* forlod Kolding lærde Skole i 1683 og virkede derefter som sognepræst i

Kolding. I januar 1692 udnævntes han til prins Frederiks konfessionarius og hofprædikant. Som sådan ledsagede han prinsen – den senere kong Frederik den Fjerde – på en femten måneder lang udenlandsrejse. I 1693 kom han tilbage til Danmark og traf kort efter Mads Humblet, som nylig

Biskop Ancher Anchersen. Epitafium i Sct. Nicolai kirke.

havde overtaget præsteembedet i Seest. Mads Humblet benyttede da lejligheden til at erindre Ancher Anchersen om sin skoletid og spøgende tilføje: *Nu er jeg blevet præst, se I nu til, om I kan blive bisp!*

Mads Humblets godmodige drilleri fik Ancher Anchersen til at le hjerteligt. Han kunne ikke vide, at skæbnen skulle gøre spøg til alvor. To måneder senere – den 12. juni 1693 – døde biskop Christen Lodberg i Ribe, og umiddelbart efter udnævnte kongen Ancher Anchersen til biskop over Ribe stift. Siden rygtedes det vidt og bredt – også i hofkredse – hvordan Mads Humblet i spøg var kommet til at forudsige det, som han nok ikke havde regnet med nogen sinde ville ske.

I 1721 – 1722 var Mads Humblet i strid med bymændene i Seest angående visse naturalieydelse, som en ny kongelig forordning påbød bønderne at levere sognepræsten. Striden er omhyggeligt skildret af skoleinspektør Frovin Jørgensen i Byrådsbogen 1722 – 1723 og skal derfor ikke omtales nærmere her.

Mads Humblet blev stærkt svækket, da han blev gammel. Den 8. september 1732 visiterede den daværende Ribe-bisp *Mathias Anchersen* i Seest sogn. Han var en søn af føromtalte biskop Ancher Anchersen. Under den gudstjeneste, som ifølge skik og brug afholdtes i forbindelse med en bispevisitats, konstaterede Mathias Anchersen, at Mads Humblet afviklede hele sin prædiken med bøn før og efter på kun elleve minutter. Biskoppen konstaterede imidlertid også, at årsagen hertil var alvorlig nok. Det fremgår af et notat på latin i hans visitatsbog. Notatet skal her gengives både i biskoppens latinske version og i oversættelse. Det lyder: *corporis et ingenii viribus plane destitutus erat, decrepatus* – i oversættelse: han var ganske berøvet sine legems- og ånds-

Mads Humblet, portræt på Koldinghus.

kræfter, affældig. Pudsigt nok noterede biskoppen også – stadig på latin – at traktementet i præstegården i øvrigt var upåklageligt, prydet med mange gæster.

Mads Humblet døde den 15. september 1737, hans hustru *Elisabeth Raun* den 6. juli 1757. Ægtefællernes søn *Christen Humblet* efterfulgte sin far i embedet som sognepræst i Seest.